

Celodenní exkurze v Novohradských horách

*Žofínský prales, rezervace velkých kopytníků,
kulturní zemědělská krajina na Pasekách*

Exkurze představí přirozený gradient od bezzásahové a veřejnosti uzavřené národní přírodní rezervace, přes přírodě blízké hospodaření až po turisticky atraktivní kulturní krajinu komponovanou s bezmála uměleckou citlivostí.

Průvodci: Pavel Šamonil, Miloslav Jirků, Jan Kurz, Robert Blíženeč

Sobota 14. září (9:30–19:00), sraz v 9:30 na parkovišti na Žofíně.

Program:

9:30 – 12:30 návštěva Žofínského pralesa s výkladem Pavla Šamonila

Přesun do Velkého Jindřichova, společný piknik

14:00 – 16:00 – návštěva pratuří rezervace s výkladem Miloslava Jirků a Jana Kurze

Přesun na Paseky

17:00 – 19:00 – návštěva hospodářství Roberta Blížence

Možnost přespání pro několik osob ve vlastním spacáku (po dohodě s Robertem)

S sebou: vhodné oblečení a obuv dle počasí, svačinu a pití na celý den (bude zajištěn chleba z místní pekárny).

Cena: 2000 Kč

Přihlášení na akci [zde](#), nebo na: hana.bernardova@krajinanovohradska.cz
(počet míst omezen, je proto nutná rezervace).

Paměť lesa, přirozená pastva, selská krajina

Tři patra hor, tři vrstvy krajiny, tři typy managementu. Novohradské hory jsou maličké území v jižním cípu České republiky, které nabízí při hlubším čtení rozmanité, typologicky odlišné, přesto provázané krajinné celky. Srdcem Novohradek je od roku 1838 Žofínský prales. Torzo přirozeného lesa vypráví díky pokročilým analytickým metodám příběh geologického času střeoevropských lesních ekosystémů. Vědecká interpretace dat, ukládaných po tisíciletí do biomasy, ale hlavně do půdy, pomáhá lepšímu porozumění tomu, co je to les. Les není plantáž na dřevo, ani vycházkový park, ale především dynamický a provázaný proces růstu, rozpadu a disturbancí – bohatý na rostlinné i živočišné druhy, houby a vodu.

Pastviny ve vyšších polohách zmizelé obce Velký Jindřichov nedávno přivítaly několik kusů zpětně vyšlechtěného genetického předchůdce skotu domácího – pratura. V přirozené pastvě je doplňují exmoorští divocí koně. Přirozená pastva zlepšuje druhovou pestrost pastvin, posiluje půdní život i ukládání uhlíku do půdy a stabilizuje ekosystém v už tak velice přírodě blízkých podmínkách klidné lokality. Úpatí Novohradských hor mezi Vysokou a Kraví horou postupně klesá do zemědělsky intenzivněji obhospodařovaného podhůří komponovanou krajinou osvětleného sedláka. Prvky kultury v krajině, jako knihobudka, zvonička nebo stromořadí s cestami a lavičkami k rozjímání připravují poutníka na sestup z hor.

Průvodci

Pavel Šamonil je významný český vědec v oboru ekologie lesa, který v oblasti Žofínského pralesa provádí již řadu let intenzivní výzkumnou činnost. Zabývá se vztahy mezi stromy a půdou, včetně vývoje půd. Předmětem jeho výzkumu je též vývrátová dynamika, určování rychlosti růstu stromů z letokruhů (dendrochronologie) a druhové zastoupení rostlin (fytoocenologie).

Miloslav Jirků působí v Parazitologickém ústavu Biologického centra AV ČR, kde se zabývá parazity volně žijících zvířat. Od roku 2009 se intenzivně věnuje také zavádění (polo)divokých chovů velkých kopytníků jako nástroje dlouhodobě udržitelného managementu krajiny.

Jan Kurz spolu se svou ženou Zuzanou žijí na farmě Velký Jindřichov na samotě Novohradských hor, kde se rozhodli natrvalo usadit a žít. Velkou část svého volného času věnují revitalizaci okolní krajiny – obnovují původní cesty, boží muka, vysazují aleje. Snaží se tak Novohradské kulturní krajině vdechnout dlouhodobou vizi s respektem k její pošramocené minulosti a ohleduplně pečovat o její budoucnost.

Robert Blíženeč je slovy Josefa Kroutvora „hospodář s hlubokým vztahem ke krajině, který pečuje o životní prostředí, zajímá se o život regionu, jeho kulturu a historii. Za ta léta, co Robert hospodaří pod Kraví horou, pozměnil tvář tohoto koutu Novohradska k nepoznání. Vybudoval cesty, založil aleje, ovocná stromořadí, postavil zvoničku, na pastviny vrátil domácí zvířata, koně a stáda ovcí.“ Jeho cílem není výhradně maximalizace zisku, ale hospodaření v souladu s přírodou a náprava škod způsobených zemědělskými úpravami v 70. letech, s tím krajina má být přátelská ke všem jejím obyvatelům i návštěvníkům.

